

Content tabel dyslexie-ICT-hulpmiddelen

Bij dyslexie of andere ernstige lees- en taalproblemen is een hulpmiddel nodig dat ondersteuning biedt op alle probleemgebieden: technisch lezen, begrijpend lezen, spellen, vreemde talen, strategisch schrijven, structureren en studeren. Kurzweil 3000, Sprint, Alinea en Read&Write bieden dit.

Voor de ondersteuning bij het technisch/begrijpend lezen in het PO/VO/MBO/HO is het noodzakelijk dat de schoolboeken die op de school of opleiding gebruikt worden, digitaal beschikbaar zijn voor het gebruikte hulpmiddel. Alléén op die manier kunnen leerlingen met dyslexie meedoen op het niveau van de klas. Onderstaande tabel geeft een overzicht van manieren waarop schoolboeken en andere (meest voorkomende) digitale content verkrijgbaar zijn.

Hulpmiddel	Ondersteuning bij	Schoolboeken voorlezen	Centraal Schriftelijke Eindexamens VO	Entreetoetsen/ Centrale Eindtoetsen (IEP, CvTE) PO	Recreatieve boeken voorlezen	Overige documenten voorlezen
Kurzweil Pro (Kurzweil+OCR)	Lezen, schrijven, studeren (markeren + mindmap), uitgebreide notitiemogelijkheden en het aanpassen van voorkeuren en instellingen (NL, FR, EN, DU, Spaans en meer...)	- Kurzweil bestanden bestellen: www.dedicon.nl ¹ www.stichtingti.nl ² - Kurzweil bestand downloaden van de lesmethode Nieuwsbegrip ⁴ - Zelf van papier scannen én bewerken - Ruilen via: www.kurzweilforum.nl	-Spraaksynthese-PDF/verklankbaarPDF bestellen (omzetten met KES-tools) ³	Kurzweil bestanden bestellen: -Entreetoets groep 6: Beschikbaar als kant-en- klaar Kurzweil bestand (KES) -Entreetoets groep 7: Beschikbaar als Spraaksynthese pdf (omzetten met KES-tools) ³	-epub	- .txt / .rtf / .doc - websites - .doc opgeslagen als pdf (tekstpdf) - van papier gescand naar pdf (fotopdf) - .tif / .jpg / .bmp - tekst op PowerPoint slides (kopiëren naar Kurzweil taakbalk) - tekst uit Excel-documenten (kopiëren naar Kurzweil taakbalk) - en meer...
Kurzweil Leerstation	Lezen, schrijven, studeren (markeren + mindmap), uitgebreide notitiemogelijkheden en het aanpassen van voorkeuren en instellingen (NL, FR, EN, DU, Spaans en meer...)	- Kurzweil bestanden bestellen: www.dedicon.nl ¹ www.stichtingti.nl ² - Kurzweil bestand downloaden van de lesmethode Nieuwsbegrip ⁴	-Spraaksynthese-PDF/verklankbaarPDF bestellen (omzetten met KES-tools) ³	Kurzweil bestanden bestellen: -Entreetoets groep 6: Beschikbaar als kant-en- klaar Kurzweil bestand (KES) -Entreetoets groep 7: Beschikbaar als Spraaksynthese pdf (omzetten met KES-tools) ³	-epub	- .txt / .rtf / .doc - websites - .doc opgeslagen als pdf (tekstpdf) - tekst op PowerPoint slides (kopiëren naar Kurzweil taakbalk) - tekst uit Excel-documenten (kopiëren naar Kurzweil taakbalk)
Sprint+ Sprint OCR	Lezen, schrijven, studeren (markeren) (opties: NL, FR, EN, DU)	- Sprint bestanden bestellen: www.dedicon.nl ¹ - Zelf van papier scannen én bewerken	-Spraaksynthese-PDF/verklankbaarPDF bestellen (openen in Sprint hoofdomgeving) ³	Sprint bestanden bestellen: -Entreetoets groep 7: Beschikbaar als Spraaksynthese pdf	-	- .txt / .rtf / .doc - websites (tekst moet geselecteerd kunnen worden) - .doc opgeslagen als pdf (tekstpdf) - van papier gescand naar pdf (fotopdf) - tekst op PowerPoint slides (Sprinter) - tekst uit Excel documenten (Sprinter)
Sprint	Lezen, schrijven, studeren (markeren) (opties: NL, FR, EN, DU)	- Sprint bestanden bestellen: www.dedicon.nl ¹	-Spraaksynthes-PDF/verklankbaarPDF bestellen (openen in Sprint hoofdomgeving) ³	Sprint bestanden bestellen: -Entreetoets groep 7: Beschikbaar als Spraaksynthese pdf	-	- .txt / .rtf / .doc - websites (tekst moet geselecteerd kunnen worden) - .doc opgeslagen als pdf (tekstpdf) - tekst op PowerPoint slides (Sprinter) - tekst uit Excel documenten (Sprinter)

Hulpmiddel	Ondersteuning bij	Schoolboeken voorlezen	Eindexamens VO	Entreetoetsen/ Centrale Eindtoetsen (IEP, CvTE) PO	Recreatieve boeken	Overige documenten voorlezen
Alinea Pro (Alinea Software +OCR+App)	Lezen, schrijven, studeren (markeren) (opties: NL, FR, EN, DU)	- Alinea bestanden bestellen: www.dedicon.nl ¹ - Zelf van papier scannen én bewerken	-Spraaksynthes-PDF/verklankbaarPDF bestellen (openen in Alinea: "werk in PDF") ³	Alinea bestanden bestellen: -Entreetoets groep 7: Beschikbaar als Spraaksynthese pdf	- computer: epub via Microsoft Edge	- .txt / .rtf / .doc - websites (tekst moet geselecteerd kunnen worden) - .doc opgeslagen als pdf (tekstpdf) - van papier gescand naar pdf (fotopdf) - tekst PowerPoint / Excel - .tif / .jpg/ .bmp
Alinea (Alinea Software)	Lezen, schrijven, studeren (markeren) (opties: NL, FR, EN, DU)	- Alinea bestanden bestellen: www.dedicon.nl ¹	-Spraaksynthes-PDF/verklankbaarPDF bestellen (openen in Alinea: "werk in PDF") ³	Alinea bestanden bestellen: -Entreetoets groep 7: Beschikbaar als Spraaksynthese pdf	-	- .txt / .rtf / .doc - websites (tekst moet geselecteerd kunnen worden) - .doc opgeslagen als pdf (tekstpdf) - tekst op PowerPoint slides - tekst uit Excel documenten - .tif / .jpg/ .bmp
Alinea App	Lezen (opties: NL, FR, EN, DU, + stemmen van iDevice, Spaans etc.)	-	-	-	-	- .doc opgeslagen als pdf (tekstpdf) - van papier gescand naar pdf (fotopdf) - .tif / .jpg/ .bmp
Read&Write	Lezen, schrijven, studeren (markeren + mindmap), uitgebreide notitiemogelijkheden en het aanpassen van voorkeuren en instellingen (NL, FR, EN, DU, Spaans en meer...)	-	-	-	-epub	- .txt/.doc - websites - tekstpdf (met de Read&Write texthelp pdfreader) - fotopdf (met Snapverter: alleen voor scholen) - google-docs, -slides en -spreadsheets
Daisy speler	Lezen (alleen auditieve ondersteuning)	- Daisy bestanden bestellen: www.dedicon.nl	Daisy bestand bestellen bij CvTE - uitzonderingen: zie brochure "Kandidaten met een beperking" www.examenblad.nl - VO tweede tijdvak alleen Nederlands en Engels	Bestanden bestellen: - Entreetoets groep 6: Daisybestand - Entreetoets groep 7: gesproken versie MP3	- Daisy bestanden: www.passendlezen.nl - epub (meeneemmodellen m.u.v. Plectalk Pocket)	- .txt / .rtf / .doc (meeneemmodellen) - .mp3 (meeneemmodellen)

¹Dedicon levert van sommige schoolboeken bewerkte bestanden en van andere schoolboeken onbewerkte bestanden (vooralnog niet beschikbaar voor de MAC versie van Kurzweil)

²Stichting TI levert uitsluitend bewerkte bestanden aan scholen. Meer informatie: www.stichtingti.nl.

³De SpraaksynthesePDF bestanden zijn bewerkt, deze bewerkingen kunnen door Kurzweil, Sprint, Alinea én WoDy uitgelezen worden (vooralnog m.u.v. de MAC versie van Kurzweil).

Bij de geleverde bestanden wordt onderscheid gemaakt tussen **bewerkte** en **onbewerkte** bestanden. Het bewerken van bestanden is belangrijk voor leerlingen met dyslexie, omdat in onbewerkte bestanden onvoldoende rekening wordt gehouden met de logische leesvolgorde, tabellen en grafieken en de correcte uitspraak van woorden uit een vreemde taal.

- **Bewerkt:** de hulpmiddelen van Lexima kunnen bewerkte bestanden **volledig** uitlezen. Dit betekent o.a. dat Kurzweil en Sprint automatisch van voorleestaal wisselen wanneer er twee of meer talen in één document voorkomen en dat de tekst op de bladzijde automatisch in de juiste volgorde wordt voorgelezen (vooralsnog m.u.v. de MAC versie van Kurzweil). Andere softwareprogramma's kunnen deze bewerkingen niet of slechts gedeeltelijk uitlezen.
- **Onbewerkt:** met de hulpmiddelen van Lexima kunnen onbewerkte bestanden bewerkt worden. Dit betekent o.a. dat men met Kurzweil en Sprint documenten zodanig kan bewerken dat tijdens het voorlezen automatisch van voorleestaal gewisseld wordt wanneer er twee of meer talen in één document voorkomen en dat de tekst op de bladzijde automatisch in de juiste volgorde wordt voorgelezen (vooralsnog m.u.v. de MAC versie van Kurzweil).

Ons advies is vooraf **goed na te gaan** welke content **al beschikbaar** is, wat de **kwaliteit** daarvan is (bewerkt/onbewerkt) en wat de mogelijkheden zijn om niet beschikbare content **zelf te creëren en bewerken**. **Kurzweil, Sprint, Alinea en Read&Write** bieden de **meeste mogelijkheden** om bestaande content **kwalitatief** goed voor te lezen, zelf content te **creëren** en het voorlezen verder te **optimaliseren**. Andere softwareprogramma's kunnen content vaak kwalitatief onvoldoende uitlezen, creëren en optimaliseren.